

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ
ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

ПОГОДЖЕНО:

Декан гуманітарного факультету,
к.пед.н., доцент

_____ Анна АГЕЙЧЕВА
26 березня 2020 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Голова приймальної комісії,
ректор університету, д.е.н.,
професор

_____ Володимир ОНИЩЕНКО
31 березня 2020 р.

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ

з української мови та літератури
для вступників на основі повної загальної середньої освіти
для вступу на навчання для здобуття ступеню «бакалавр»
з усіх спеціальностей

Програму затверджено на засіданні Вченої ради Гуманітарного факультету
« 26 » березень 2020, протокол № 8

ПОЛТАВА 2020

ПЕРЕДМОВА

Співбесіда зі вступниками проводиться з метою виявлення загальних знань з української мови та літератури, перевірки рівня мовленнєвих умінь і навичок.

Програма співбесіди з української мови відповідає чинній Програмі для загальноосвітніх навчальних закладів з української (рідної) мови та літератури (5-11 класи) та складається з трьох розділів.

Перший з них містить перелік основних тем та понять з української мови, якими повинен володіти вступник (уміти їх застосовувати на практиці). У другому розділі вказано вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки вступників з української літератури.

У третьому розділі наведено критерії оцінювання відповіді на співбесіду з української мови та літератури.

І. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Звуки мови. Голосні і приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки і глухі.
2. Букви й інші графічні засоби. Український алфавіт. Співвідношення звуків і букв, звукове значення букв я, ю, е, ї, щ та буквосполучень дз, дж.
3. Склад. Наголос. Ненаголошені голосні, їхня вимова і позначення на письмі. Вимова приголосних звуків та позначення їх на письмі.
4. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних.
5. Найпоширеніші чергування голосних звуків.
6. Найпоширеніші чергування приголосних звуків.
7. Правила вживання апострофа.
8. Правила вживання м'якого знака.
9. Позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків.
10. Написання слів іншомовного походження.
11. Спільнокореневі слова і форми слів. Основа слова і закінчення змінних слів. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.
12. Вимова й написання префіксів з- (зі-, с-), роз-, без-, пре-, прі-, при-.
13. Змінювання і творення слів. Основні способи словотворення в українській мові. Зміни приголосних при творенні слів.
14. Правопис складних і складноскорочених слів.
15. Поняття про лексику. Лексичне значення слова. Однозначні й багатозначні слова. Пряме і переносне значення слів.
16. Синоніми, антоніми, омоніми.
17. Загальнонавчальні слова. Діалектні та професійні слова. Стилістична диференціація української лексики. Запозичені слова.
18. Поняття про фразеологізми. Типи фразеологізмів. Джерела української фразеології. Фразеологізми в ролі членів речення.
19. Поняття про самостійні та службові частини мови.
20. Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
21. Назви істот і неістот, загальні і власні назви.
22. Рід, число, відмінок іменників.
23. Відміни іменників. Правопис відмінкових закінчень іменників.
24. Невідмінювані іменники. Способи творення іменників.

25. Правопис найуживаніших суфіксів іменників. Велика буква у власних назвах.
26. Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
27. Якісні, відносні та присвійні прикметники.
28. Творення ступенів порівняння прикметників.
29. Відмінювання прикметників. Способи творення прикметників.
30. Правопис відмінкових закінчень і найуживаніших суфіксів прикметників. Написання складних прикметників.
31. Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (власне кількісні, неозначено-кількісні, дробові, збірні) і порядкові. Числівники прості, складні та складені.
32. Відмінювання кількісних і порядкових числівників. Правопис числівників.
33. Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, розряди займенників.
34. Відмінювання займенників. Правопис займенників.
35. Дієслово як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Неозначена форма дієслова.
36. Способи дієслова (дійсний, умовний, наказовий). Види дієслів (доконаний і недоконаний). Часи дієслів.
37. Дієслова I і II дієвідмін. Особа і число. Безособові дієслова. Способи творення дієслів. Правопис дієслів.
38. Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні й пасивні дієприкметники, їхнє творення.
39. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові дієслівні форми на **-но**, **-то**. Правопис дієприкметників.
40. Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їхнє творення. Дієприслівниковий зворот. Правопис дієприслівників.
41. Прислівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників. Ступені порівняння прислівників. Способи їхнього творення. Правопис прислівників.
42. Прийменник як службова частина мови. Непохідні і похідні прийменники. Правопис прийменників разом, окремо і через дефіс.
43. Сполучник як службова частина мови. Сполучники сурядності і підрядності. Групи сполучників за будовою. Правопис сполучників окремо і через дефіс.
44. Частка як службова частина мови. Формотворчі, словотворчі та модальні частки. Написання часток. «Не» і «ні» з різними частинами мови.
45. Вигук як частина мови. Правопис вигуків.
46. Словосполучення. Будова і типи словосполучень за способом вираження головного слова.
47. Просте речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні речення.
48. Члени речення (підмет і присудок; додаток, означення, обставини), способи їхнього вираження та різновиди. Прикладка як різновид означення. Порівняльний зворот.
49. Розділові знаки в кінці речення. Тире між підметом і присудком. Розділові знаки при прикладках і порівняльних зворотах.
50. Речення двоскладні і односкладні. Різновиди односкладних речень.

Повні й неповні речення. Тире в неповних реченнях.

51. Однорідні члени речення. Узагальнювальне слово при однорідних членах речення. Однорідні й неоднорідні означення. Розділові знаки при однорідних членах речення.

52. Звертання і вставні слова (словосполучення, речення). Розділові знаки в них.

53. Відокремлені другорядні члени речення (в тому числі уточнювальні). Розділові знаки при відокремлених членах.

54. Складне речення, його типи. Складносурядне речення. Розділові знаки в складносурядних реченнях.

55. Складнопідрядне речення із сполучниками та сполучними словами. Основні види підрядних речень. Розділові знаки в складнопідрядних реченнях.

56. Складне речення з кількома підрядними.

57. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні. Складне речення з різними видами зв'язку, розділові знаки в ньому.

58. Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог. Розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі.

59. Основні вимоги до мовлення: змістовність, послідовність, багатство, точність, доречність, виразність, правильність. Мовленнєві помилки.

60. Поняття про стилі мовлення: розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий і публіцистичний.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Усна народна творчість.
2. Загальна характеристика календарно-обрядових і соціально-побутових пісень.
3. Тематика, зміст, образи народних балад і дум.
4. Історичні пісні «Зажурилась Україна», «Чи не той то хміль».
5. Давня українська література.
6. «Слово про похід Ігорів».
7. Григорій Сковорода. «Всякому місту – звичай і права», «Бджола та Шершень».
8. Іван Котляревський. «Енеїда», «Наталка Полтавка».
9. Григорій Квітка-Основ'яненко. «Маруся».
10. Тарас Шевченко. «Катерина», «Гайдамаки», «Сон» («У всякого своя доля»), «Кавказ», «І мертвим, і живим...».
11. Пантелеймон Куліш. «Чорна рада».
12. Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я».
13. Панас Мирний. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?».
14. Іван Карпенко-Карий. «Мартин Боруля».
15. Іван Франко. «Гімн», «Чого являєшся мені у сні», «Мойсей».
16. Ольга Кобилянська. «Земля».
17. Леся Українка. «Contra spem spero!», «Лісова пісня».
18. Михайло Коцюбинський. «Intermezzo», «Тіні забутих предків».
19. Микола Вороний. «Блакитна Панна»
20. Олександр Олесь. «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..».
21. Павло Тичина. «Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить», «О панно Інно»

22. Микола Зеров «Київ – традиція».
23. Максим Рильський «Молось і вірю...».
24. Микола Хвильовий. «Я (Романтика)».
25. Юрій Яновський. «Дитинство», «Шаланда в морі».
26. Володимир Сосюра. «Любіть Україну».
27. Микола Хвильовий. «Я (Романтика)».
28. Валер'ян Підмогильний «Місто».
29. Микола Куліш. «Мина Мазайло».
30. Остап Вишня. «Моя автобіографія», «Сом».
31. Олександр Довженко. «Зачарована Десна», «Україна в огні»,
32. Андрій Малишко. «Пісня про рушник».
33. Василь Симоненко. «Лебеді материнства», «Ти знаєш, що ти людина?», «Задивлюсь у твої зіниці».
34. Олесь Гончар. «Залізний острів».
35. Ліна Костенко. «Маруся Чурай», «Страшні слова, коли вони мовчать», «Українське альфреско».
36. Іван Драч. «Балада про соняшник».
37. Василь Стус. «Як добре те, що смерті не боюсь я», «О земле втрачена, явився!...»
38. Григій Тютюнник. «Три зозулі з поклоном».
39. Іван Багряний «Тигролови».
40. Євген Маланюк. «Стилет чи стилос?».

Сучасний літературний процес.

Загальний огляд, основні тенденції.

Літературні угруповання (Бу-Ба-Бу, «Нова дегенерація», «Пропала грамота» «ЛуГоСад»).

Творчість Ю. Андруховича, О. Забужко, І. Римарука.

Утворення АУП (Асоціації українських письменників).

Література елітарна і масова.

Постмодернізм як один із художніх напрямів мистецтва 90-х років, його риси.

Сучасні часописи й альманахи.

II. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Вступники, які проходять співбесіду, повинні:

- розрізняти звуки мови, визначати голосні й приголосні звуки, їхню характеристику, ділити слово на склади, розпізнавати явища уподібнення приголосних звуків, спрощення в групах приголосних, основні випадки чергування звуків;
- розпізнавати вивчені орфограми й пояснювати їх за допомогою правил; правильно писати слова з вивченими орфограмами;
- відділяти закінчення від основи, добирати спільнокореневі слова, розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, визначати спосіб творення слів;
- пояснювати відомі слова, добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; пояснювати значення фразеологізмів, крилатих висловів;
- розпізнавати частини мови, визначати їхнє загальне значення, морфологічні

ознаки, синтаксичну роль;

- розрізняти словосполучення й речення, визначати типи підрядного зв'язку в словосполученні;
- визначати структуру речення, вид речення, правильно ставити розділові знаки й обґрунтовувати їхню постановку;
- визначати в реченні з прямою мовою слова автора й пряму мову, замінювати пряму мову непрямою;
- розпізнавати стилі мовлення, визначати особливості кожного з них;
- знати особливості літератури різних періодів;
- найважливіші факти біографії письменників;
- основні літературно-естетичні методи, напрямки, течії;
- літературні роди та їхні жанри;
- основи версифікації (віршування), види рим і стоп;
- образотворчі засоби в художній літературі (фонетичні, лексичні, синтаксичні); (орфографічні, орфоепічні, лексичні, граматичні, стилістичні, пунктуаційні); мовленнєві норми (етику й етикет спілкування).

Абітурієнт повинен уміти:

- говорити українською мовою з дотриманням правил орфоєпії;
- застосовувати теоретичні знання для створення висловлювань у різних стилях і видах мовлення;
- робити ідейно-художній аналіз літературного твору, давати власну оцінку прочитанному;
- визначати особливості стилю письменника, його місце в історії української і світової літератури; виголошувати свої думки, підтримувати діалог.

ІІІ. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ НА СПІВБЕСІДІ

Для співбесіди пропонується 10 питань і текстовий матеріал, що уможлиблює перевірку вищезазначених умінь і навичок.

Під час оцінювання відповідей до уваги беруть такі критерії:

- рівень засвоєння орфоепічних, граматичних, лексичних, стилістичних умінь і навичок;
- комунікативні вміння (уміння сприймати, відтворювати, створювати усні висловлювання);
- обізнаність із творчістю українських письменників;
- знання теорії літератури.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень всупників

Бали	Рівні навчальних досягнень
1	Абітурієнт розрізняє об'єкти вивчення
2	Абітурієнт відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
3	Абітурієнт відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання

4	Абітурієнт з допомогою викладача відтворює основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію
5	Абітурієнт відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
6	Абітурієнт виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його (її) правильна, але недостатню осмислена. Вміє застосовувати знання під час виконання завдань за зразком
7	Абітурієнт правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії та факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.
8	Знання абітурієнта є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки й залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності.
9	Абітурієнт добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
10	Абітурієнт має повні, глибокі знання, здатний(а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення.
11	Абітурієнт має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити питання і вирішувати проблеми.
12	Абітурієнт має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

Таблиця відповідності оцінювання за 12- бальною і 200- бальною системою оцінювання навчальних досягнень вступників

Оцінювання за 12-бальною системою оцінювання навчальних досягнень вступників	Оцінювання за 200-бальною системою оцінювання досягнень вступників
1	0
2	0
3	0
4	100,0
5	123,5
6	143,0
7	152,5

8	162,0
9	172,5
10	175,0
11	190,5
12	200,0

Підсумкова оцінка за співбесіду виставляється за 200-бальною системою оцінювання. Мінімальна прохідна кількість балів – 125.

200-175 балів

Отримує абітурієнт, якщо ґрунтовно й повно викладає теоретичний матеріал, дає правильне визначення мовних понять; демонструє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, наводить необхідні приклади, дібрані самостійно; не допускає мовленнєвих помилок.

152-172 бали

Отримує абітурієнт, що теж демонструє знання й розуміння необхідного матеріалу, однак у відповіді є певні фактичні помилки, які він виправляє після зауваження екзаменатора.

143-100 балів

Отримує абітурієнт, який виявляє знання й розуміння основних положень даної теми, але викладає матеріал не досить повно, допускає неточності у визначенні понять або у формулюванні правил; не вміє глибоко й переконливо обґрунтовувати свої думки й відчуває труднощі під час добору прикладів; викладає матеріал непослідовно й допускає мовленнєві помилки.

0 балів

Абітурієнт демонструє незнання більшої частини вивченого матеріалу відповідного розділу, допускає у формулюванні визначень і правил помилки, що спотворюють їхній зміст.

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Безпояско О. Х. Граматика Української мови. Морфологія / О. Х. Безпояско, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – К., 1993.
2. Булаховський Л. А. Питання походження української мови / Л. А. Булаховський. – К., 1956.
3. Вихованець І. Р. Вивчаємо українську мову. Розширений курс. Самовчитель: навч. посіб. / І. Р. Вихованець. – К., 1993.
4. Волох О. Т. Сучасна українська літературна мова / О. Т. Волох. – К., 1986.
5. Горпинич В. О. Українська морфологія : навч. посіб. / В. О. Горпинич. – Дніпропетровськ, 2002.
6. Горпинич В. О. Українська словотвірна дериватологія : навч. посіб. (Текст Лекцій) / В. О. Горпинич. – Дніпропетровськ, 1998.
7. Грищенко А. П. Сучасна українська літературна мова / А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ [та ін]. За заг. ред. А. П. Грищенка. – К., 1997.
8. Жовтобрюх М. А. Курс сучасної української літературної мови /

М. А. Жовтобрюх, Б. М. Кулик – К., 1972.

9. Жовтобрюх М. А. Українська літературна мова / М. А. Жовтобрюх. – К., 1984.

10. Клименко Н. Ф. Основи морфеміки сучасної української мови: навч. посіб. / Н. Ф. Клименко. – К., 1998.

11. Козачук Г. О. Українська мова для абітурієнтів: навч. посіб. / Г. О. Козачук. – К., 1993.

12. Леонова М. В. Сучасна українська літературна мова / М. В. Леонова – К., 1983.

13. Ладоня І. О. Українська мова : навч. посіб. / І. О. Ладоня – К., 1993.

14. Пазяк О. М., Кисіль Г. Г. Українська мова: культура мовлення: навч. • посіб. / О. М. Пазяк, Г. Г. Кисіль. – К., 1995.

15. Пентилюк М. І. Культура мови і стилістика / М. І. Пентилюк. – К., 1994.

16. Русанівський В. М. Історія української літературної мови / В. М. Русанівський – К., 2001.

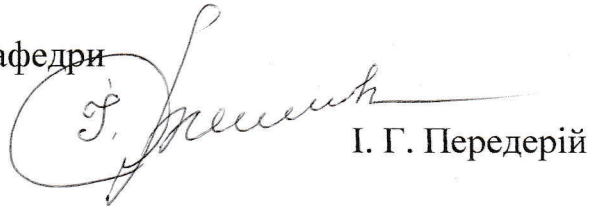
17. Семчинський С. В. Загальне мовознавство / С. В. Семчинський. – К., 1996.

18. Сучасна українська мова: підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко [таін.]. – К., 2001. *

19. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова: Фонетика. Орфоепія. Графіка. Орфографія / Н. І. Тоцька. – К., 1981

20. Ющук І. П. Українська мова / І. П. Ющук. – К., 1984.

Розробник – д.і.н., доц., завідувач кафедри
українознавства, культури
та документознавства

І. Г. Передерій